

В. І. Гетьман

Михайлівська цілина

МИХАЙЛІВСЬКА ЦІЛИНА – відділ Українського степового природного заповідника від 1928 (пл. 202,4 га). 2009 створ. однойм. природ. заповідник пл. 882,9 га на тер. Лебедин. та Недригайлів. р-нів Сум. обл. Цілинний степ займає 167 га, решта – перелоги різного віку, луки та болота. Єдиний у Європі заповід. масив лучних степів, що розташований на вододілі Груні, Хоролу і Сули, на Пн. від найближчої (22 км) станції Лебедин. З Пд. та Зх. цілина оточена верхів'ями балки Верхні ставки, а з Пн. – відрогами балки Государева гребля. У геоморфол. відношенні тер. заповідника належить до Охтирсько-Сумського відрогу Середньорус. височини і є широким підвищенням (пагорбом), що поступово знижується до балок у пд.-зх. напрямку. Абсолютні відмітки коливаються тут у межах 200–210 м над р. м. За морфогенезом – це лесова рівнина, розчленована ярами і балками. Крім них, трапляються блюдцеподібні форми суфозійно-просадк. морфоскульптури, яких на заповід. тер. нараховано до 63. У ґрунт. покриві М. ц. переважають типові, потужні й надпотужні, середньогумусні чорноземи, що розвинулися на лесових материн. породах і мають у верх. горизонтах від 3 % до 7 % гумусу. Рослин. покрив заповідника представлений формаціями тирси, або ковили волосистої, типчака, або костриці борознистої, стоколоса безостого, куничника наземного, тонконога вузьколистого. Ковила поширена на плато і похилих схилах, типчак – на нижніх частинах схилів. Стоколос зростає всюди в комплексі з куничником. Біорізноманіття та продуктивність М. ц. не має відповід. у світі аналогів, оскільки на 1 м² масиву нараховано до 40 тис. стеблин рослин. Загалом зростає 531 судин. рослин, із яких бл. 200 – типові степняки. Протягом вегетац. періоду (до 200 днів) ландшафтні комплекси Михайлів. степу постійно змінюються залежно від того, які квітуть рослини. Серед фауни переважають дрібні тварини (сліпак, земляний заєць, або тушканчик). Орнітофауна нараховує до 70 видів.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Білик Г. І., Саричева З. А. Михайлівська цілина. Х., 1973;
2. Ткаченко В. С., Дідух Я. П., Генів А. П. та ін. Український природний степовий заповідник. К., 1998;
3. Гетьман В. І. Екологічні (едафічні) чинники продуктивності та біорізноманіття степових ландшафтних комплексів Михайлівської цілини // Проблеми ландшафтного різноманіття України. К., 2000;
4. Його ж. Про фіторізноманіття українського степу // Заповідна справа в Україні. Т. 20, вип. 1. К., 2014.

Бібліографічний опис:

Михайлівська цілина / В. І. Гетьман // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-64822>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).